

SPLETNE STRANI V ETNOLOGIJI

Uvod

Od začetkov eksperimentiranja z računalniškimi omrežji je minilo že kar nekaj let. Tehnična revolucija, razvidna predvsem v vse hitrejšem razvoju osebnih računalnikov, je začela vplivati na informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo podjetij, ki so stopila v korak s časom. Računalniško opismenjevanje je pojem, s katerim smo se v preteklem desetletju srečevali v raznih institucijah, ponekod pa smo v Sloveniji glede tega še vedno krepko v zaostanku. Pred kratkim je bila odločilna in več kot potrebna ustanovitev ministrstva za informacijsko družbo, ki sofinancira projekte uvajanja informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) in tako vpliva na ozaveščenost Slovencev na tem področju.

Eno od poglavij v tej obsežni temi je tudi svetovni splet oziroma internet. Časovna in prostorska neodvisnost, nizki stroški oglaševanja, nove možnosti predstavitve in komunikacije, preprosta integracija in dopolnjevanje IK-sistemov v posameznih institucijah – vse to so prednosti interneta, ki so vplivale na hiter razvoj spletnih strani tudi pri nas. Najprej so nove možnosti izkoristili tržno usmerjeni ponudniki raznih storitev, vse več pa je tudi spletnih strani posameznikov, raznih društev in drugih organizacij.

Srečanje med etnologijo in internetom

Zanimiva je točka, v kateri se s tem pojavom srečuje etnologija. Disciplina, ki se je nekoč ukvarjala z raziskovanjem preprostega kmečkega prebivalstva in tradicionalnim načinom življenja ter svoje področje raziskovanja vse bolj širila tudi na sodobnost in obsežnejše kulturne pojave, se zopet srečuje z vprašanji, na katera bo treba najti teoretične odgovore in jih nazadnje tudi praktično osvojiti. Po eni strani je internet zanimiv s stališča stroke, na kar je nakazala že Špela Kučan s svojo diplomsko nalogo,¹ po drugi pa gre za povsem praktično zadevo, ki ima možnosti razvoja predvsem v muzeologiji in na drugih področjih, kjer se stroka srečuje s širšo popu-

lacijo. V svetu se v muzeologiji uporabljajo multimedijske predstavitve, ki konkurirajo tradicionalnim načinom. Zvok, slika in interaktivnost so sredstva komunikacije, ki jih sprejema predvsem mlajša generacija in na katera je ne nazadnje tudi navajena. Vsekakor bo v prihodnosti treba nekatere ustaljene vzorce delovanja v institucijah oblikovati po omenjenih merilih. Kar je danes zgolj prednost, bo jutri nuja.

Zastopanost etnologije na svetovnem spletu

In kako je v svetovnem spletu zastopana etnologija? Oglejmo si primerjavo števila najdenih strani glede na nekatere iskane pojme. Za razumevanje naslednjih podatkov moramo vedeti, kako so strani opredeljene v spletnih iskalnikih. Vsaka je lahko določena z več pojmi. Tako bo na primer stran Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo najdena ob iskanju besed etnologija, antropologija, filozofska, fakulteta, univerza, študij, raziskovalno in tako naprej. Če vpišemo v iskalnik več besed, ta išče strani, ki so opredeljene samo s prvo ali samo z drugo besedo, prednost pri izpisu pa imajo strani, ki so opredeljene z obema. V enem večjih iskalnikov spletnih strani Altavisti (www.altavista.com) so rezultati taki: največ strani najdemo ob iskanju pojma *anthropology* (1.013.275). To so predvsem strani v angleškem jeziku pa tudi strani evropskih in drugih držav, ki imajo svojo stran opredeljeno z geslom *anthropology*. Ob bolj natančnem določanju gesla je razvidno, da je od tega 474.147 strani opredeljeno z besedama *anthropology books*. Gre predvsem za prodajo knjig, vmes pa najdemo tudi spletne knjige, knjižne arhive, kratke opise, recenzije in podobno. *Anthropology university* izpiše 409.545 zadelkov. Tukaj najdemo povezave na različne univerze in oddelke, ki v svoj program vključujejo antropološko problematiko, ali pa gre izključno za študij antropologije. Razmerje je podobno pri izrazih *ethnology* (56.457), *ethnology books* (40.797) in *ethnology museums* (13.841). Poglejmo si še zanimivost pri straneh v nemškem jeziku. Izraz *ethnologie* je z

31.422 zadelki v prednosti pred *volkskunde* (18.385) in *völkerkunde* (12.129), kar po svoje kaže na izpodirvanje nekaterih izrazov. Beseda *etnologija* javi 190 izpisov, predvsem hrvaške, srbske in nekaj makedonskih strani. Enako je z izrazom *antropologija*, pri čemer gre večinoma za iste strani. Zdaj pa si podrobneje oglejmo položaj v Sloveniji, pri čemer bomo za informacije uporabili slovenski spletni iskalnik Matkurja (<http://www.matkurja.com/>). Ob vpisu gesla *etnologija* nam Matkurja ponudi deset spletnih strani, med katerimi so tudi strani Slovenskega etnografskega muzeja (SEM), Slovenskega etnološkega društva (SED) in Študentskega etnološkega gibanja (ŠEG). Z *antropologijo* sta povezani samo dve strani, *Studie Humanitatis* in zopet ŠEG. Ob izbiri gesla *etnografija* najdemo šest strani, med njimi spet SED in SEM ter povezave do nekaterih muzejev.

Zdaj pa še nekaj besed o kakovosti informacij. Najprej moramo orisati nekatere bistvene razlike med funkcijami posameznih strani, ki posledično vplivajo na strukturo informacij. V svetovnem spletu najdemo precej spletnih strani, ki nam lahko rabijo kot izhodišče pri iskanju. Ponujajo predvsem povezave na druge spletne strani z etnološko in antropološko vsebino, ki so pogosto razvrščene po določenih merilih. Kot primer naj navedem strani *Virtual library of Anthropology* (<http://vlib.anthro-tech.com/>) in *Ethnology and Anthropology on the Internet* (http://so-sig.esrc.bris.ac.uk/ethnology_ethnography_and_anthropology/). Več podobnih strani bomo našli ob iskanju gesel *ethnology/anthropology resources/archives/links* in tako naprej. Treba je poudariti, da slovenska stran, ki bi ponujala tovrstne informacije za naš etnični prostor, še ne obstaja. Kot primer slovenskega informacijskega portala naj opozorim na stran Slovenski muzeji in galerije (<http://www2.ar-nes.si/~ljprirod6/>). Več kot zgolj pove-

¹ Špela Kučan, Z enim klikom okoli sveta: etnološki vidiki vpliva interneta na vsakdanjik v Sloveniji. Diplomsko naloga, OEiKA, Ljubljana 1999.

zave pa nam ponuja stran Gradovi in dvorci na Slovenskem (<http://www.slovenia-tourism.si/castles/>).

Spletna stran Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo

Ob začetku študijskega leta 2000/2001 se mi je porodila zamisel, da bi izkoristil svoje znanje in izkušnje izdelovanja spletnih strani ter na novo postavil uradno spletno stran Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo, predvsem zaradi slabe informiranosti študentov o dogajanju na oddelku in slabe komunikacijske povezanosti. Predlog je bil z navdušenjem sprejet na kolegiju in sodelavci oddelka so izrazili polno podporo in pomoč. Najprej je bilo treba proučiti, kaj študentje potrebujejo. Zamisli je bilo veliko, na koncu pa smo se odločili, da je poleg predstavitve oddelka namen spletne strani pomoč študentom pri študiju, iskanju virov in komunikaciji. Informacijska struktura spletne strani v bistvu povzema delo na oddelku in daje informacije študentom. Tako rubrika »O oddelku« vsebuje informacije o zgodovini in razvoju oddelka, seznam zaposlenih in njihovo delo, študijski program in predmetnik, informacije o knjižnici in dokumentaciji. »Oglasna deska« je namenjena predvsem študentom. Tukaj so zbrani informacije o izpitnih rokih, urniki in razpored govornih ur. Pomembne so tudi aktualne informacije, ki se sočasno z objavo na oglasni deski oddelka postavijo tudi na spletni strani. Tako lahko študenti prek svojega računalnika izvejo, ali mogoče kakšno predavanje odpade, dobijo informacije o zagovorih diplomskih nalog, štipendijah, razpisih in podobno. V rubriki »Teren« je predstavljeno in napovedano terensko delo. Tu so tudi poročila o že izpeljanih projektih. Rubrika »Študenti« je namenjena predstavitvi dela študentov. Zbirajo se razni prispevki, naloge, opravljene v času študija, in drugo. Tako se gradi arhiv, ki je svojevrsten izraz dela na oddelku. V »Galeriji« se zbirajo fotografije in slikovno gradivo, ki ga prav tako prispevajo študenti. V rubriki »Povezave« so povezave na različne internetne strani, ki so povezane z etnološko in antropološko problematiko, pa tudi druge spletne strani, ki utegnejo pomagati študentom pri raziskovalnem delu in študiju. Kritike, članke in druge prispevke lahko vsak obiskovalec spletne strani oddelka posreduje s klikom na gumb »E-pošta«. Na strani je postavljen tudi števec, ki omogoča vpogled v število obiskov, število pregledanih strani in povprečen čas ogleda.

Ob izdelavi spletne strani smo ustanovili še seznam e-poštnih naslovov (mailing listo), ki je namenjen za komunikacijo in ob-

veščanje med študenti. Ko sem zbiral elektronske naslove, sem opazil, da je to področje IKT manj zastopano pri starejših, medtem ko imajo študenti mlajših generacij že skoraj vsak svoj e-poštni naslov.

Novosti so bile dobro sprejete in v začetku študijskega leta 2001/2002 smo stran oblikovno prenovili ter preuredili razvrstitev informacij. Nekatere smo odvzeli, dodali pa smo nekaj novih rubrik. Od teh so se ene uveljavile bolj in druge manj. V tem obdobju je na novo zaživel Študentsko etnološko gibanje, ki deluje kot sekcija Slovenskega etnološkega društva. Odločili smo se, da bomo študentske strani oblikovali v okviru obnovljene spletne strani SED. Tako bo spletna stran oddelka Eika obsegala izključno strokovno delovanje oddelka, študentska problematika pa bo zastopana na straneh ŠEG.

Informacije na strani oddelka sprotno obnavljamo, predvsem kar zadeva izpitne roke, govornilne ure in tako naprej, vsekakor pa bo ob začetku novega študijskega leta treba zopet ugotoviti, kaj je smiselno obdržati in česa ne. Prav tako bo treba obnoviti nekatere informacije in po potrebi preoblikovati njihovo razporeditev. Le tako bomo obdržali zadovoljivo funkcionalnost spletne strani in upravičili njen namen.

Spletna stran Slovenskega etnološkega društva

V začetku leta so me nekateri sodelavci SED pritegnili k sodelovanju, saj so tudi v društvu začeli resno razmišljati o obnovi spletnih strani. Odločili smo se, da bomo spletno stran povsem prenovili, grafično in informacijsko. Poglavitna namena sta prikaz delovanja društva – kar se izraža v opisih delovnih skupin in projektov – in komunikacija med člani, strokovnimi sodelavci in drugimi uporabniki. Temu je namenjena »mailing lista« za obveščanje uporabnikov o novostih. Med drugim lahko na strani najdejo aktualne informacije o »rajžah« in etnoloških večerih ali pa si preberejo najnovejšo izdajo Glasnika SED. V pripravi je tudi vsa bibliografija zbirke Knjižnice Glasnika SED.

Čeprav je bilo veliko že storjenega, se spletna stran še vedno postavlja. Preden bo »zrela«, da doseže ciljno občinstvo, bo treba zbrati še informacije o nekaterih delovnih skupinah in elektronske naslove članov. Poudariti je treba, da je za izdelavo kakovostne spletne strani potrebno mnogo več kot le navdušenje posameznika. V ozadju vsakega uspešnega projekta mora delovati skupina ljudi, ki priskrbijo informacije in skrbijo za sprotno obnavljanje. Med posamezniki, ki so vključeni v projekt, je potrebno veliko komunikacije, treba je izraziti in uskladiti zamisli ter najti skupno vizijo. Naj

končam z mislijo, da spletna stran ni namenjena oddelku, društvu ali ustanovi, ki jo je ustvarila. Namenjena je obiskovalcem. Tem je treba ponuditi informacije, ki jih iščejo, v želji, da bodo še obiskali našo stran ter sporočili svoje kritike in mnenja. Tako bomo tudi mi vedeli, kaj je treba spremeniti in dodati, v želji, da bo naša stran zaživila in bo ves vložen trud dobil smisel.

